

תכנית עידוד עלייה ממדינות אירופה ופרויקט לאומי לעידוד עלייה מכלל ארצות העולם

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס :

א. תכנית עידוד עלייה מאירופה-

1. להכיר בזכאי חוק השבות ממדינות אירופה בכלל ומאוקראינה בפרט, כמוקד ויעד מרכזי לריכוז מאמץ לעידוד העלייה, ולהנחות את משרד העלייה והקליטה לגבש תכנית סיוע מיוחדת, לעידוד העלייה ממדינות אלה (להלן - "התכנית").
  - לצורך גיבוש התכנית יתייעץ משרד העלייה והקליטה עם הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית העולמית.
  2. לפעול לחשיפת הפוטנציאל בתחומי ההשכלה האקדמאית וההשמה המקצועית בישראל בכל התחומים עבור אוכלוסיית היעד.
  3. להטיל על משרד העלייה והקליטה לפעול לביצוע התכנית בהתאם לעקרונות להלן:
    - (א) הגדלת תקציב התמיכות לארגונים מעודדי עלייה;
    - (ב) סיוע בנושא התעסוקה ובעיקר בתחומי ההנדסה והטכנולוגיה, מדעים, רפואה, הוראה וכלכלה;
    - (ג) שיווק וחשיפה בפני אוכלוסיית היעד;
    - (ד) הגדלת המענק הניתן לעולים הנמלטים מאזורי חירום, בהתאם לנהלי משרד העלייה והקליטה.
  4. הסיוע במסגרת התכנית יהיה בתוספת לסיוע והתמיכה הניתנים כיום לעולים. כל המגבלות החלות על הסיוע הרגיל המוענק לעולים, יחולו גם על הסיוע המיוחד הכלול בתכנית.
  5. הסיוע המיוחד על פי תכנית זו יוענק, למי שעונה על מבחני הזכאות שיפורטו בתוכנית ויעלה לישראל בתקופה שבין יום 1.7.2014 ועד ליום 31.12.15.
  6. תקציב התכנית בשנים 2014 ו-2015, יעמוד על סה"כ 30 מלש"ח.
- מקורות המימון יסוכמו בין הממונה על התקציבים במשרד האוצר לבין מנכ"ל משרד העלייה והקליטה.

ב. פרויקט לאומי לעידוד עלייה מכלל ארצות העולם-

1. להקים פרויקט לאומי לעידוד העלייה לישראל מכלל ארצות העולם. לצורך כך יהא משרד העלייה והקליטה רשאי להתקשר ולשתף פעולה עם גורמים מתאימים, בהתאם לחוק חובת המכרזים והתקנות על פיו, לרבות בדרך של התקשרות עם חברה לתועלת הציבור (חל"צ), שמטרתה תואמות את מטרות הפרויקט, שתהיה בבעלות משותפת של המוסדות הלאומיים הבאים: הסוכנות היהודית לארץ ישראל וההסתדרות הציונית העולמית (להלן

יחד : "המוסדות הלאומיים" ותפעל בהתאם להודעת המוסדות הלאומיים להלן.

2. הממשלה רושמת לפניה את הודעת המוסדות הלאומיים לפיה-

א. המוסדות הלאומיים יקימו חברה לתועלת הציבור (להלן : "החברה") שתיועד לנושא עידוד העלייה בלבד, ויושב הראש שלה יהיה איש ציבור שימונה בהסכמת המוסדות הלאומיים.

ב. החברה תבצע תכניות עידוד עלייה בהתאם להנחיות ואישור ועדת ההיגוי, האמורה בסעיף ב'2(ג) להחלטה זו, ישירות ו/או באמצעות צדדים שלישיים.

ג. תוקם ועדת ההיגוי משותפת למשרד העלייה והקליטה ולמוסדות הלאומיים ובסמכותה לדון בפעילויות אותן מבקשת החברה לבצע, ולהחליט אם לאשר את תכניות העבודה של החברה.

ועדת ההיגוי תמנה עשרה חברים : חמישה ממשרד העלייה והקליטה - מנכ"ל המשרד, שיכהן כיו"ר ועדת ההיגוי וארבעה מנהלי אגפים מקצועיים עובדי משרד העלייה והקליטה, שנים לכל מוסד לאומי ואחד מקרן היסוד. במקרה של שוויון קולות, ליו"ר ועדת ההיגוי יהיה קול כפול.

כל פעילות לעידוד זכאים לעלות לישראל במדינות חבר העמים לשעבר, תתקיים בתיאום ובשיתוף פעולה עם לשכת הקשר נתיב.

ד. החברה תהא כפופה לביקורת מבקר המדינה בכל הנוגע לפעולות אשר ממומנות כולן או חלקן מכספי מדינה.

ה. בלעדיות גיוס התרומות-

קרן היסוד, הסוכנות היהודית לארץ ישראל והפדרציות היהודיות של צפון אמריקה, יהיו הגורמים הבלעדיים לגיוס כספים עבור החברה.

ו. תוכן הודעה זו יוכנס למסמכי התאגיד של החברה.

3. יו"ר החברה ומנכ"ל משרד העלייה והקליטה כיו"ר ועדת ההיגוי, ידווחו למנכ"ל משרד ראש הממשלה, לחשבת הכללית במשרד האוצר ולממונה על התקציבים במשרד האוצר, אחת לשנה, על אופן ההתקדמות בביצוע התכניות של החברה בשנה שחלפה ועל ההנחיות והתוכניות לשנה הקרובה, אשר אושרו לחברה על ידי ועדת ההיגוי.

תקציב החברה לשנה הקרובה, יאושר אחת לשנה מראש על ידי מנכ"ל משרד העלייה והקליטה, משרד ראש הממשלה, אגף תקציבים באוצר והחשב הכללי באוצר.

4. תקציב הפרוייקט בשנים 2014 ו-2015, יעמוד על סה"כ 30 מלש"ח.

מקורות המימון יסוכמו בין הממונה על התקציבים במשרד האוצר לבין מנכ"ל משרד העלייה והקליטה.

דברי הסבר

רקע כללי

לאור התרבות אירועי האנטישמיות באירופה, התערערות בטחון היהודים החיים שם, ובזכות הפעילות היהודית הציונית בקהילות וההתעניינות הגוברת של מועמדי עלייה, קיים צורך ממשי בריכוז מאמץ לעידוד עלייה מאירופה.

בנוסף ובאופן מיוחד, המשבר המדיני והאלימות הגואה באוקראינה, מחייבים ריכוז מאמץ מיוחד בכל הנוגע לעלייה משם.

חלון ההזדמנויות הייחודי שנוצר כאמור, עולה בקנה אחד עם מטרות הממשלה בדבר עידוד העלייה וקליטתה והיותה של מדינת ישראל בית לעם היהודי.

ניסיון העבר מלמד שהשקעת משאבים בעידוד העלייה, מוכיח את עצמו ומגדיל את מספרי העולים והתושבים החוזרים לישראל.

השנה האחרונה מראה מגמה ברורה של התעניינות בעלייה ועלייה בפועל, באופן גבוה משמעותית ביחס לשנים קודמות.

תכנון תכנית משרד העלייה והקליטה לעידוד העלייה מצרפת החל במהלך יולי 2013. בסוף מאי 2013 היה מספר העולים מצרפת 594. זאת לעומת 448 בשנת 2012 לתקופה המקבילה. נכון להיום, 17.6.14, לאחר השקת תכנית עידוד העלייה מצרפת מספר העולים מאז ראשית 2014 הוא 2080.

כמו כן, אנו עדים לגידול ניכר במספרי העולים ממדינות חבר העמים לשעבר בדגש על אוקראינה, שם נראה גידול של למעלה מ 100% במספר העולים לישראל לעומת מספרם בתקופה המקבילה אשתקד.

הודעת המוסדות הלאומיים על הקמת החברה לתועלת הציבור בעניין עידוד העלייה, כמפורט בהחלטה, תביא לריכוז מאמץ של המוסדות הלאומיים בנושא זה. וועדת ההיגוי המשותפת לפעילות החברה, תאפשר לממשלת ישראל לרכז את תחום עידוד העלייה ולכוון את סדרי העדיפויות בכל הנוגע לו.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

מחקרים רבים מראים כי כל עולה המגיע לישראל, מעלה את התוצר הלאומי ומיטיב עם כלכלת ישראל.

תקציב

תקציב התכנית לעידוד עלייה מאירופה, יעמוד על סך 30 מלש"ח בסה"כ במהלך השנים 2014 ו-2015.

תקציב הפרוייקט הלאומי לעידוד עלייה מרחבי העולם יעמוד על סך 30 מלש"ח בסה"כ במהלך השנים 2014 ו-2015.

מקורות המימון יסוכמו בין הממונה על התקציבים במשרד האוצר לבין מנכ"ל משרד

העלייה והקליטה.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין להחלטה השפעה על מצבת כח האדם.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

ראש הממשלה- תומך בהצעה.

שר החוץ- תומך בהצעה.

שר האוצר- תומך בהצעה.

חלופות להצעה

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטות בנושא עידוד עלייה לכלל אירופה, לא היו.

החלטות קודמות לתוכניות עידוד עלייה מיוחדות על רקע נסיבות מיוחדות- יהודי מדינות

חבר העמים. החלטה מספר 4529 מיום 1.3.2009.

תכנית עידוד עלייה ממדינות ברית המועצות לשעבר לשנת 2009. החלטה מספר 4549 מיום

15.3.2009.

עידוד עלייה ממדינות אמריקה הלטינית. החלטה מספר 1941 מיום 8.7.2010.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

אין מניעה משפטית לקבלת ההצעה. חוות הדעת מצ"ב.

סיווגים

סיווג ראשי: 01 ביצועי; 05 ממשלה; 11 אחר.

תחום פעולה עיקרי: 04 ישראל והעם היהודי; 02 חברה וכלכלה.

מוגש על ידי שרת העלייה והקליטה

כ' בסיון התשע"ד

18 ביוני 2014

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה : תכנית עידוד עלייה ממדינות אירופה ופרויקט לאומי לעידוד עלייה מכלל ארצות העולם.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים :

1. תכנית עידוד עלייה ממדינות אירופה-

בשל המצב הקיים במדינות אירופה השונות, בשל ההתעניינות הרבה של מועמדי עלייה, התגברות קצב העלייה והרצון למנף חלון הזדמנויות זה, מוצע להטיל על משרד העלייה והקליטה להכין תכנית עידוד עלייה למי שיעלה מארצות אירופה מיום 1.7.14 ועד ליום 31.12.2015.

2. פרויקט לאומי לעידוד עלייה מכלל ארצות העולם-

מוצע להקים פרויקט לאומי לעידוד עלייה מכלל ארצות העולם ולשם כך לאפשר למשרד העלייה והקליטה להתקשר ולשתף פעולה עם גורמים מתאימים, בהתאם לחוק חובת המכרזים והתקנות על פיו, לרבות בדרך של התקשרות עם חברה לתועלת הציבור (חל"צ) שתהיה בבעלות משותפת של המוסדות הלאומיים הבאים : הסוכנות היהודית לארץ ישראל וההסתדרות הציונית העולמית (להלן יחד : "המוסדות הלאומיים").

החברה תיועד לנושא עידוד העלייה לישראל בלבד, יו"ר החברה יהיה איש ציבור שימונה בהסכמת המוסדות הלאומיים. תוקם ועדת היגוי משותפת למשרד העלייה והקליטה ולמוסדות הלאומיים השותפים ולקרן היסוד, אשר תדון בפעילויות אותן מבקשת החברה לקיים ותאשר את תכנית העבודה של החברה. בוועדת ההיגוי יהיה רב לנציגי משרד העלייה והקליטה. פעולות לעידוד עלייה מארצות חבר העמים לשעבר, תתקיימנה בתיאום ובשיתוף פעולה עם לשכת הקשר נתיב. החברה תבצע תכניות עידוד עלייה, שיאושרו לביצוע על ידי ועדת ההיגוי, ישירות ו/או באמצעות צדדים שלישיים. קרן היסוד תפעל לגיוס תרומות עבור החברה בכל העולם, למעט ארה"ב והסוכנות היהודית תפעל לגיוס תרומות עבור החברה בארה"ב.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם :

1. תכנית עידוד עלייה ממדינות אירופה-

המצב הייחודי של התגברות ניכרת באנטישמיות באירופה וכן המצב המדיני באוקראינה, מחייבים התייחסות ייחודית לזכאי העלייה מאזורים אלה, בתקופה זו המהווה גם חלון הזדמנויות להגברת זרם העלייה.
מצב זה מהווה הצדקה למתן סיוע מוגבר לעולים ממדינות אלה, באשר הוא מכתוב יציאה מזרז של מועמדי העלייה משם, על כל הכרוך בכך, ואין בכך כדי ליצור אפליה פסולה ביחס לעולים מארצות אחרות בעת הזו.

2. פרויקט לאומי לעידוד עלייה מכלל ארצות העולם-

המוסדות הלאומיים המפורטים בהצעה מעוניינים להירתם למשימה חשובה זו של הקמת חברה משותפת לתועלת הציבור שתיועד לעסוק רק בעידוד עלייה מכלל ארצות העולם ותרכז מאמצים משותפים בנושא.
בהחלטת ממשלה מספר 765 מיום 6.10.2013 שונה שמו של "המשרד לקליטת העלייה" ל"משרד העלייה והקליטה" ובכך ניתנה ההכרה בסמכות המשרד לעסוק בנושאי עידוד עלייה. יחד עם זאת קיימות מגבלות מתחום יחסי החוץ, על יכולת המדינה לעסוק בכל הפעולות הקשורות בעידוד עלייה בכל ארץ בעולם, ועל כן חברה לתועלת הציבור שתעסוק בכך, בהכוונת ובאישור משרד העלייה והקליטה, תאפשר קשת רחבה יותר של פעולות בתחום זה. בכל הנוגע לפעילות בקרב זכאי עלייה מארצות חבר העמים לשעבר, יתקיים תיאום ושיתוף פעולה עם לשכת הקשר נתיב, בהתאם להחלטת ממשלה מספר 2070 מיום 22.7.2007.
התקשרויות משרד העלייה והקליטה עם החברה לתועלת הציבור ועם כל גורם אחר בהקשר זה, יעשו בכפוף לחוק חובת המכרזים והתקנות על פיו.
ההצעה כוללת בקורות על פעילות החברה וועדת ההיגוי ומחייבת את יו"ר החברה ומנכ"ל משרד העלייה והקליטה לדווח על ביצוע פעולות ועל תכניות עתידיות, כאמור בה.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם :

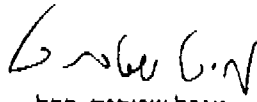
הלשכה המשפטית של משרד החוץ- השיבה כי אינה רואה מניעה משפטית לקבלת ההחלטה.

הלשכה המשפטית של משרד ראש הממשלה- הודיעה כי אין הערות משפטיות. ההערה היחידה של היועצת המשפטית של נתיב לשכת הקשר, הוטמעה בהצעה.

הלשכה המשפטית של משרד האוצר- הודיעה רק שהגורמים המקצועיים במשרד מתנגדים ולאחר שנתקבלה הודעתה זו, הושגה הסכמה ביחס להצעה עם אגף התקציבים באוצר ועם החשב הכללי באוצר ונוספו בה שינויים לבקשתם. לא התקבלה התייחסות משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאישור ההצעה.

מיכל שטריקמן-רב

היועצת המשפטית